

FILIPSTADS KOMMUN

Pensionspolicy

Antagen av kommunfullmäktige
2007-09-03
§ 64

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Bakgrund och syfte.....	4
Uppdatering	4
Beslutsordning	4
Pension till anställda	5
Allmänt.....	5
Avgiftsbestämd ålderspension.....	5
Förmånsbestämd ålderspension.....	5
Intjänad pensionsrätt 1997-12-31.....	5
Pension till efterlevande.....	5
Särskild avtalspension enligt överenskommelse.....	5
Avgångsvederlag.....	7
Oförändrad pensionsgrundande lön för äldre anställda.....	8
Löneväxling till pension.....	8
Pension till förvaltningschefer och andra med motsvarande ställning	9
Allmänt.....	9
Alternativ KAP-KL.....	9
Pensionsgrundande lön.....	10
Löneväxling till pension (tas bort om löneväxling ska gälla alla).....	10
Pension till förtroendevalda	10
Förtroendevalda på hel- och deltid.....	10
Fritidspolitiker.....	11
Pensionsutfästelsernas tryggande	11
Premie- och pensionsbetalning	12
Premiebetalningar.....	12
Pensionsutbetalningar.....	12
Pensionshandläggning	12
Pensionsinformation	12
Allmänt.....	12
Nyanställda.....	12
Information om alternativ KAP-KL.....	13
Vid pensionsavgång.....	13
Bilaga	14
Beskrivning av det svenska pensionssystemet.....	14
Sjuk- och aktivitetsersättning och allmän pension.....	15
Tjänstepension – KAP-KL.....	18
Beskrivning av PBF – Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda.....	23
Basbelopp.....	27

Sammanfattning

Pension till anställda

- Anställda omfattas av pensionsavtalet KAP-KL eller i förekommande fall av äldre gällande pensionsavtal.
- Särskild avtalspension kan beviljas på hel- eller deltid enligt särskilda riktlinjer.
- I de fall avgångsvederlag ska utbetalas kan den anställde välja att få beloppet inbetalat till en tjänstepensionsförsäkring.
- Äldre anställda kan enligt särskilda riktlinjer minska sysselsättningsgraden utan påverkan på tjänstepensionen.
- Samtliga tillsvidareanställda erbjuds möjlighet att växla lön mot extra pensionssparande.

Pension till förvaltningschefer och andra med motsvarande befattning

- Förvaltningschefer och motsvarande har möjlighet att välja alternativ KAP-KL.
- För den som fyllt 60 år och vars pensionsgrundande lön minskar på grund av sänkt sysselsättningsgrad alternativt byte av tjänst, kan efter överenskommelse den pensionsgrundande lönen beräknas enligt särskilda regler.
- Förvaltningschefer och motsvarande har möjlighet att växla bruttolön mot ett ökat pensionssparande. (Utgår om löneväxling införs generellt).
- I övrigt gäller samma regler som för övriga anställda.

Pension till förtroendevalda

- Från och med 2003-01-01 gäller PBF för förtroendevalda som verkar på heltid eller betydande del av heltid. Med betydande del av heltid menas att ett eller flera förtroendeuppdrag sammantaget uppgår till minst 40% av heltid.
- Från och med 2005-01-01 kompenseras fritidspolitiker för förlorad tjänstepensionsförmån genom en årlig kontant pensionsersättning.

Tryggande av pensionsförmåner

- Avgiftsbestämd ålderspension, förmånsbestämd ålderspension, alternativ KAP-KL samt pension till efterlevande tryggas genom tjänstepensionsförsäkring.
- Övriga pensionsförmåner skuldförs alternativt redovisas som en ansvarsförbindelse och tryggas genom beskattningsrätten.

Beslutsordning

- Kommunfullmäktige är pensionsmyndighet vad gäller förtroendevaldas pensionsvillkor.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar om övergripande och principiella pensionsfrågor gällande anställda. Utskottet beslutar också, efter personalchefens föredragande, om pensionsfrågor av särskild karaktär.
- Personalchefen beslutar i pensionsärenden av löpande karaktär.

Inledning

Bakgrund och syfte

Pensionsrelaterade frågor har under senare år aktualiserats och diskuterats i allt större omfattning. Det ökade intresset beror bland annat på de individuella valmöjligheter som införts inom pensionssystemen. Bättre och utökad information om var och ens framtida pension, liksom att allt fler ges möjlighet till alternativa pensionslösningar inom tjänstepensionsområdet, har bidragit till ökat intresse och medvetenhet hos allmänheten. Den allt större insikten om pensionernas påverkan på samhällets och arbetsgivarnas ekonomi är ytterligare en orsak.

Pensionsavtalet KAP-KL är inom vissa områden dispositivt, vilket öppnar möjligheter för lokala beslut. I kommunens strävan att ha kontroll över hur pensionsåtagandena påverkar ekonomin och att också i framtiden vara en attraktiv arbetsgivare, är det viktigt att kommunen långsiktigt har tydliga och klarlagda mål inom pensionsområdet.

Pensionspolicyn omfattar anställda och förtroendevalda i kommunen och beskriver bland annat de regler som gäller för alternativa pensionslösningar, beviljande av särskild avtalspension, pensionsutfästelsernas tryggande samt övrigt som gäller i pensionsrelaterade frågor.

Uppdatering

Pensionspolicyn ska uppdateras vart tredje år. Däremellan sker uppdatering vid behov som föranletts av större förändringar i lagar och kollektivavtal inom pensionsområdet.

Beslutsordning

- Kommunfullmäktige beslutar om pensionspolicy och förändringar av denna.
- Kommunfullmäktige är pensionsmyndighet vad gäller förtroendevaldas pensionsvillkor.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar om övergripande och principiella pensionsfrågor gällande anställda. Utskottet beslutar också, efter personalchefens föredragande, om pensionsfrågor av särskild karaktär.
- Personalchefen beslutar i normala och löpande ärenden.

Pension till anställda

Allmänt

Anställda med pensionsrätt omfattas av KAP-KL tillsammans med de kompletteringar och avvikelser som kommunen beslutat om. Anställda som beviljats partiell sjuk- eller aktivitetsersättning kan dock omfattas av tidigare gällande pensionsavtal.

För en generell beskrivning av reglerna för allmän pension och KPA-KL, se bilagan.

Avgiftsbestämd ålderspension

Pensionsavgifterna för den avgiftsbestämda ålderspensionen betalas till det försäkringsbolag och den försäkringsform som den anställde själv har valt.

Förmånsbestämd ålderspension

Kommunen tillämpar bestämmelserna i KAP-KL utan avvikelser.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

Kommunen tillämpar bestämmelserna i KAP-KL/PFA utan avvikelser.

Pension till efterlevande

Kommunen tillämpar bestämmelserna i KAP-KL utan avvikelser.

Särskild avtalspension enligt överenskommelse

Hel särskild avtalspension

Särskild avtalspension är ett av flera alternativ som kommunen kan använda vid behov av personalavveckling. Särskild avtalspension kan beviljas i följande situationer:

- vid övertalighet då tjänsten/tjänsterna inte ska återbesättas
- då en eller flera tjänster ska upphöra på grund av organisatoriska förändringar
- då en eller flera anställda är aktuella för omplacering
- då en eller flera tjänsters innehåll övervägs att förändras

I den mån kommunen finner det lämpligt att bevilja särskild avtalspension kan detta göras för anställd som fyllt 61 år.

Den särskild avtalspensionens månadsbelopp får högst uppgå till 75% av pensionsunderlaget beräknat enligt bestämmelserna i KAP-KL.

Särskild avtalspension ska samordnas med förvärvsinkomst. Den särskilda avtalspensionen ska minskas med sådan inkomst multiplicerad med den fastställda pensionsnivån. Före minskning ska undantas dock ett belopp som per månad räknat motsvarar 1/12 av gällande prisbasbelopp. Förvärvsinkomst som följer av tillfälligt arbete i kommunen undantas helt från samordning.

Särskild avtalspension utbetalas längst till och med månaden före 65-årsdagen eller den tidigare månad då intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och/eller förmånsbestämd ålderspension börjar utbetalas från kommunen.

Under tid med rätt till särskild avtalspension ska kommunen betala pensionsavgifter för avgiftsbestämd ålderspension. Avgiftsunderlaget motsvarar 1/12 av pensionsunderlaget för varje månad som det föreligger rätt till särskild avtalspension, uppräknat med förändringen av inkomstbasbeloppet i förhållande till avgångsåret.

För anställd som omfattas av bestämmelserna om förmånsbestämd ålderspension ska tiden från avgången intill månaden före 65-årsdagen tillgodoräknas som pensionsgrundande.

Under tid med rätt till särskild avtalspension gäller KAP-KLs skydd vad gäller pension till efterlevande.

Beslut om särskild avtalspension fattas i varje enskilt fall av kommunstyrelsens arbetsutskott.

Om särskilda skäl föreligger kan särskild avtalspension beviljas utan beaktande av ovanstående bestämmelser.

Kommunen kompenserar ej för eventuell förlorad pensionsrätt i det allmänna pensionssystemet.

Partiell särskild avtalspension

Kommunen kan bevilja anställd särskild avtalspension på deltid. I den mån kommunen finner det lämpligt att bevilja sådan pension kan detta göras för anställd som fyllt 61 år och vars anställning permanent omregleras till en lägre sysselsättningsgrad. Den lägsta tillåtna sysselsättningsgraden efter omregleringen ska vara minst 50% av heltid.

För att beviljas särskild avtalspension krävs att den anställde - i anslutning till arbetstidsminskningen - har varit sammanhängande anställd i kommunen under en tid av minst 10 år.

Den särskild avtalspensionens månadsbelopp får högst uppgå till 75% av pensionsunderlaget i den omfattning som motsvarar arbetstidsminskningen. Pensionsunderlaget beräknas enligt bestämmelserna i KAP-KL.

Särskild avtalspension utbetalas längst till och med den månad den anställda fyller 67 år eller den tidigare månad sysselsättningsgraden ändras, då anställningen upphör eller då intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och/eller förmånsbestämd ålderspension börjar utbetalas från kommunen.

Under tid med rätt till särskild avtalspension ska kommunen också betala pensionsavgifter för avgiftsbestämd ålderspension avseende den del som motsvarar arbetstidsminskningen. Avgiftsunderlaget utgörs av 1/12 av pensionsunderlaget - i förhållande till arbetstidsminskningen - för varje månad som det föreligger rätt till särskild avtalspension, uppräknat med förändringen av inkomstbasbeloppet i förhållande till avgångsåret.

För anställd som omfattas av bestämmelserna om förmånsbestämd ålderspension ska denna beräknas utifrån samma pensionsunderlag som fastställts för den särskilda avtalspensionen. Samma pensionsunderlag ska också användas vid beräkning av eventuell pension till efterlevande.

Särskild avtalspension ska minskas med eventuell förvärvsinkomst som följer av arbete utanför kommunen. Den särskilda avtalspensionen ska minskas med sådan inkomst multiplicerad med den fastställda pensionsnivån. Från minskning undantas dock ett belopp som per månad motsvarar 1/12 av gällande prisbasbelopp i förhållande till arbetstidsminskningen.

Partiell särskild avtalspension kan påverka allmän pension, socialförsäkringar och avtalsförsäkringar. Kommunen utger inte någon kompensation för detta.

Beslut om särskild avtalspension fattas i varje enskilt fall kommunstyrelsens arbetsutskott. Som underlag för beslutet ska hänsyn tas till verksamhetens förutsättningar och kommunens ekonomi.

Avgångsvederlag

I de fall då kommunen beslutar att utbetala avgångsvederlag kan den anställda istället för att erhålla beloppet kontant, välja att beloppet ska betalas till en tjänstepensionsförsäkring. Möjligheten gäller dock endast så länge beloppet inte varit tillgängligt att lyfta.

Om beloppet utbetalas kontant ska kommunen betala sociala avgifter. Om beloppet betalas till en tjänstepensionsförsäkring ska kommunen istället betala särskild löneskatt. För att skapa kostnadsneutralitet ska anställd som väljer betalning till en tjänstepensionsförsäkring tillgodoräknas skillnaden mellan dessa avgifter. Den anställda väljer själv försäkringsbolag och försäkringsform.

Oförändrad pensionsgrundande lön för äldre anställda

I syfte att öka förutsättningarna för äldre anställda att arbeta till 65 år eller längre, har kommunen beslutat om möjlighet till minskad arbetstid i kombination med oförändrad pensionsgrundande lön för tjänstepension. För att åtgärdens syfte inte ska förfelas, får den anställde inte ta arbete hos annan arbetsgivare samtidigt som arbetstiden i kommunen minskas.

Möjligheten gäller tillsvidareanställda som genom tjänstledighet eller permanent omreglering av anställningen, tillåts minska sin arbetstid enligt nedanstående riktlinjer.

- Arbetstidsminskning kan ske tidigast från och med den månad den anställde fyller 61 år.
- Sysselsättningsgraden efter minskningen måste vara minst 50% av heltid.
- Den anställde ska ha minst åtta års sammanhängande anställningstid i kommunen i omedelbar anslutning till arbetstidsminskningen.

Arbetstidsminskningen ska inte påverka tjänstepensionen. Detta säkerställs genom att den anställde som pensionsgrundande lön tillgodräknas den fasta lön som gällde före arbetstidsminskningen. Den tidigare fasta lönen förändras procentuellt med faktiska löneökningar.

Beslut om minskad arbetstid enligt ovanstående sker efter individuell prövning med hänsyn tagen till förutsättningarna i verksamheten och kommunens ekonomiska situation. Beslut fattas av kommunstyrelsens arbetsutskott.

Arbetstidsminskningen kan påverka den anställdes social- och avtalsförsäkringar eftersom den kontanta lönen blir lägre. Kommunen ska informera om detta.

Löneväxling till pension

Samtliga tillsvidareanställda har möjlighet att pensionsspara via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag. Det överenskomna beloppet betalas i form av en premie till en tjänstepensionsförsäkring.

I syfte att uppnå kostnadsneutralitet tillgodöräknas den som löneväxlar ett särskilt belopp som motsvarar skillnaden mellan de sociala avgifter som skulle betalats vid kontant utbetalning, och den särskilda löneskatt som betalas på premien. Den totala premien utgörs därmed av det överenskomna bruttolöneavdraget och detta särskilda belopp.

Syftet att uppnå kostnadsneutralitet innebär också att den anställdes pensionsgrundande lön för ordinarie tjänstepension ska beräknas utan hänsyn till bruttolöneavdraget.

Lönerevisioner ska göras med den oväxlade lönen som utgångspunkt.

Det lägsta belopp som kan växlas till pension är 300 kronor per månad. Det högsta beloppet är 5 000 kronor per månad, dock får högst 20 procent av bruttolönen växlas.

Premien betalas fyra gånger per år till den försäkring som den anställda valt för sin avgiftsbestämda ålderspension.

För anställd som önskar löneväxla upprättas ett individuellt avtal mellan denne och kommunen. Det avtalade beloppet kan ändras med en varseltid om tre månader.

Avtalet kan sägas upp av den anställda eller kommunen med en ömsesidig uppsägningstid på tre månader. Om förutsättningarna för löneväxling ändras på grund av ändringar i lag eller centralt kollektivavtal, kan såväl den anställda som kommunen säga upp avtalet med omedelbar verkan.

Löneväxlingen kan påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsersättningar och ersättningar från avtalsförsäkringarna. Kommunen ska informera om detta.

Kommunen ska ta fram regler som i detalj beskriver förutsättningarna för löneväxling.

Pension till förvaltningschefer och andra med motsvarande ställning

Allmänt

För kommunens förvaltningschefer och motsvarande gäller, på samma sätt som för övriga anställda, KAP-KL tillsammans med de kompletteringar och avvikelser som kommunen beslutat om.

I syfte att stärka kommunens roll som attraktiv arbetsgivare har kommunen också beslutat om nedanstående.

- I enlighet med bestämmelserna i KAP-KL kan den som så vill välja att omfattas av alternativ KAP-KL.
- Särskild beräkning av pensionsgrundande lön i vissa fall.
- Anställd som vill kan växla bruttolön mot extra tjänstepension. (Tas bort om löneväxling ska gälla alla).

Vem som kan anses vara anställd med ställning motsvarande förvaltningschef, beslutas av kommunstyrelsens arbetstutskott.

Alternativ KAP-KL

Alternativ KAP-KL innebär att den förmånsbestämda ålderspensionen i KAP-KL ersätts med en premiebestämd ålderspension. I övrigt gäller KAP-KLs ordinarie pensionsbestämmelser. Alternativ KAP-KL tryggas genom betalning till en av arbetsgivaren ägd tjänstepensionsförsäkring.

Eget val

Den anställda väljer själv försäkringsform - traditionell försäkring eller fondförsäkring - samt om försäkringen ska tecknas med eller utan återbetalningsskydd. Återbetalningsskydd innebär att pensionskapitalet, vid den anställdes död, utbetalas som en månadsvis pension till efterlevande förmånstagare.

Försäkringsbolag anvisas av arbetsgivaren.

Utbetalning

Pensionen utbetalas efter överenskommelse med försäkringsbolaget. Utbetalning kan tidigast påbörjas från och med 55 års ålder. Utbetalningen kan antingen vara temporär - vanligtvis under minst fem år - eller i vissa fall livsvarig.

Övrigt

Anställd som valt att omfattas av alternativ KAP-KL kan ej återgå till ordinarie KAP-KL så länge anställningen i kommunen består. Detta gäller även om anställningsvillkoren i övrigt förändras.

Pensionsgrundande lön

För den som fyllt 60 år och vidkänns lönesänkning på grund av att denne minskat sysselsättningsgrad eller tillträtt en ny tjänst med lägre lön, kan det fortsatta pensionsintjänandet baseras på den fasta pensionsgrundande lön som gällde före lönesänkningen. Den tidigare fasta lönen ska då förändras procentuellt med faktiska löneökningar.

Beslut om detta fattas i varje enskilt fall av kommunstyrelsens arbetsutskott.

Löneväxling till pension (tas bort om löneväxling ska gälla alla)

Anställd som så önskar kan växla bruttolön mot extra tjänstepension. Löneväxling sker enligt det regelverk som kommunen beslutar om.

Pension till förtroendevalda

Förtroendevalda på hel- och deltid

Från och med 2003-01-01 gäller PBF för förtroendevalda som verkar på heltid eller betydande del av heltid. Med betydande del av heltid menas att ett, eller flera förtroendeuppdrag sammantaget, uppgår till minst 40% av heltid.

Avgångsersättning och visstidspension ska samordnas med förvärvsinkomster i enlighet med PBF. Från samordning med förvärvsinkomst undantas dock ett belopp som per månad räknat motsvarar 1/12 av gällande prisbasbelopp.

För en generell beskrivning av bestämmelserna i PBF, se bilagan.

Fritidspolitiker

Enligt kommunallagen har förtroendevald rätt till skäligen ersättning för förlorad tjänstepensionsförmån.

Från och med 2005-01-01 kompenseras förlorad tjänstepensionsförmån genom en årlig pensionsersättning.

Pensionsersättningen utbetalas kontant senast vid utgången av mars månad och baseras på den ersättning som utbetalats för förlorad arbetsinkomst och arvoden året innan.

Pensionsersättningen motsvarar 3,5% av ovan nämnda ersättningar för åren 2005 och 2006. För 2007 är pensionsersättningen 4%. Från och med 2008 höjs pensionsersättningen till 4,25%. Från och med 2010 höjs den till 4,5%.

För tid före 2005 gäller att förtroendevald har rätt till kontant ersättning för faktisk pensionsförlust, förutsatt att beloppet kan styrkas på ett för kommunen godtagbart sätt. Begäran om sådan ersättning ska göras senast två år efter pensionstillfället.

Pensionsutfästelsernas tryggnad

Pensionerna i Filipstads kommun tryggas enligt nedanstående:

Avgiftsbestämd ålderspension	Tryggas genom tjänstepensionsförsäkring. Årlig premiebetalning görs till den försäkring som den anställde valt.
Förmånsbestämd ålderspension	Tryggas genom av arbetsgivaren vald tjänstepensionsförsäkring. Löpande inbetalning av premie.
Alternativ KAP-KL	Tryggas genom tjänstepensionsförsäkring. Löpande premiebetalning görs till den försäkring som den anställde valt.
Pension till efterlevande	Tryggas genom av arbetsgivaren vald tjänstepensionsförsäkring. Löpande inbetalning av premie.
Särskild avtalspension	Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med beviljad pension.
Intjänad pension före 1998	Tryggas genom beskattningsrätten. Redovisas som en ansvarsförbindelse.
Pension för förtroendevalda (PBF)	Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med beviljad pension och tryggas genom beskattningsrätten.

Premie- och pensionsbetalning

Premiebetalningar

Samtliga premiebetalningar kontrolleras och attesteras av kommunens personalsekreterare.

Pensionsutbetalningar

Samtliga utbetalningar av skuldförda pensionsförmåner kontrolleras och attesteras av kommunens personalsekreterare.

Pensionshandläggning

Den praktiska pensionshandläggningen hanteras av personalenheten.

Pensionsinformation

Allmänt

Enligt KAP-KL, ”Riktlinjer för arbetsgivarens informationsansvar” är arbetsgivaren ansvarig för att anställda informeras om de pensionsförmåner som tjänats in i anställningen.

Kommunen uppfyller informationskravet genom att de anställda via KPA Pension får årlig information om de intjänade pensionsförmånerna. Pensionsinformationen är skriftlig och lämnas i form av en pensionsprognos.

Vad gäller information om den avgiftsbestämda ålderspensionen får respektive anställd information från det försäkringsbolag som valts.

Kommunens anställda som ska välja försäkringsbolag för den avgiftsbestämda ålderspensionen, erhåller information och valblankett av Pensionsvalet PV AB.

Kommunen anser att information är viktigt och har därför valt att också tillhandahålla och genomföra olika informationer enligt nedanstående. Muntliga pensionsinformationerna genomförs i egen regi eller med hjälp av extern partner.

Nyanställda

Kommunens målsättning är att vartannat år under hösten genomföra en muntlig och gruppvis information om KAP-KL och valmöjligheterna för den avgiftsbestämda ålderspensionen.

Information om alternativ KAP-KL

Anställda som erbjuds möjlighet att omfattas av alternativ KAP-KL erbjuds gruppvisa och muntliga informationer i samband med införandet. Informationen ska beskriva vad den alternativa pensionslösningen innebär samt dess konsekvenser.

Nyttillkommande som omfattas av möjligheten erhåller information på det sätt som kommunen finner lämpligt.

Vid pensionsavgång

Anställd som planerar att avgå med pension ska lämna skriftlig ansökan om detta till närmaste chef senast tre månader före planerad pensionsavgång. I god tid innan pensionsavgången informeras den anställda skriftligen om pensionsbeloppets storlek.

För begäran om utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, samt information om pensionsförmånens storlek, ska den anställda vända sig till valt försäkringsbolag.

Anställd som önskar kvarstå i tjänst efter 65 års ålder ska meddela arbetsgivaren detta senast tre månader före 65-årsdagen.

Bilaga

Beskrivning av det svenska pensionssystemet

I Sverige finns såväl lagstadgad som kollektivavtalsreglerad pension. Dessa pensioner kan kompletteras med ett privat pensionssparande.

Allmän pension

Den allmänna pensionen är en lagstadgad pension och utgör det huvudsakliga pensionsskyddet. Det är riksdag och regering som beslutar om reglerna för den allmänna pensionen och pensionsförmånerna hanteras av försäkringskassan respektive Premiepensionsmyndigheten.

Tjänstepension

Tjänstepensionen är ett komplement till den allmänna pensionen. Reglerna för tjänstepensionen bestäms i förhandlingar mellan arbetsgivare och fackförbund och varierar beroende på avtalsområde. För anställda i kommuner, landsting och vissa kommunala företag heter tjänstepensionsavtalet KAP-KL

Privat pensionssparande

Ett privat pensionssparande är frivilligt och ska ses som ett komplement till allmän pension och tjänstepension. Privat pensionssparande kan ske i traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring eller via ett individuellt pensionssparande i bank.

Sjuk- och aktivitetsersättning och allmän pension

Sjuk- och aktivitetsersättning

För att sjukersättning eller aktivitetsersättning ska beviljas krävs att arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel. Ersättningen betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning beroende på graden av arbetsförmåga.

Aktivitetsersättning

Kan utbetalas ut till den som fyllt 19 men inte 30 år. Aktivitetsersättning beviljas alltid för en begränsad tid. Storleken är beroende av tidigare inkomster. För den som får låg eller ingen inkomstgrundad aktivitetsersättning kan garantiersättning betalas ut.

Sjukersättning

Kan utbetalas ut till den som fyllt 30 år. Sjukersättning kan beviljas tillsvidare eller för en begränsad tid, beroende på om arbetsförmågan bedöms som permanent eller inte. Storleken är beroende av tidigare inkomster. För den som får låg eller ingen inkomstgrundad sjukersättning kan garantiersättning betalas ut.

Ålderspension

Vilka ålderspensionsförmåner som betalas ut beror på födelseåret:

Födda 1938 – 1953:

- Tilläggspension
- Inkomstpension
- Premiépension
- Garantipension

Födda 1954 eller senare:

- Inkomstpension
- Premiépension
- Garantipension

För födda 1938 – 1953 består ålderspensionen till olika stor del av tilläggspension, respektive inkomstpension och premiépension. Hur stor vardera delen är beror på födelseåret. Den som är född 1945 får t ex 9/20 av ålderspensionen i form av tilläggspension, och 11/20 i form av inkomstpension och premiépension. Pensionen är garanterad till att lägst motsvara den pension som tjänats in till och med 1994-12-31.

Inkomstpension

Inkomstpensionen grundar sig på livsinkomsten. För varje år med pensionsgrundande inkomst tillgodoräknas den anställde en pensionsavgift på 16 % av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp. För de delar av lönen som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp tillgodoräknas ingen inkomstpension. Avgifterna för varje år läggs samman och räknas årligen om med hänsyn till reallöneutveckling och prisutveckling.

Pensionen kan tidigast utbetalas från 61 års ålder, som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels pension och den betalas ut så länge personen lever. Eftersom storleken på månadsutbetalningarna bland annat är beroende av medellivslängden blir pensionsbeloppet lägre ju tidigare pensionen börjar tas ut, och högre ju senare pensionen börjar tas ut. När pensionen börjat betalas ut indexeras den varje år med hänsyn till reallöne- och prisutvecklingen.

Premiepension

Premiepensionen grundar sig precis som inkomstpensionen på livsinkomsten. För varje år med pensionsgrundande inkomst avsätts 2,5 % av lönen under 7,5 inkomstbasbelopp till premiepensionen. Pengarna placeras i en eller flera värdepappersfonder som den anställde själv väljer. Det val man gjort vid första tillfället gäller tills vidare. Den som vill kan flytta hela eller delar av sitt sparande till andra fonder.

Premiepensionen utbetalas livsvarigt tidigast från 61 års ålder, som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels pension. Även under utbetalningstiden är premiepensionspengarna placerade i fonder. Den som vill kan vid pensioneringstidpunkten sälja sina fondandelar och istället omvandla dessa till en traditionell försäkring.

Garantipension

Garantipension utbetalas ut till den som har låg eller ingen inkomstgrundad pension alls. Pensionen utbetalas tidigast från 65 års ålder.

Efterlevandepension

Efterlevandepensionernas storlek grundas på de inkomster den avlidne haft, och normalt också på antagna inkomster om dödsfallet inte hade inträffat.

Om de efterlevande får låg eller ingen inkomstgrundad efterlevandepension alls, kan garantipension utbetalas till vuxen och efterlevandestöd till barn.

Omställningspension

Om en person avlider kan efterlevande make, maka, registrerad partner och sambo få omställningspension i 12 månader. För sambo måste vissa krav vara uppfyllda.

Förlängd omställningspension

Om den efterlevande bor tillsammans med barn som den efterlevande också har vårdnaden om, kan förlängd omställningspension utbetalas under högst 12 månader. Förlängd omställningspensionen utbetalas dock alltid till dess det yngsta barnet fyllt 12 år.

Barnpension

Den avlidnes barn får barnpension till dess de fyller 18 år, eller om de studerar, längst till och med juni månad det år de fyller 20 år.

Tjänstepension – KAP-KL

KAP-KL (KollektivAvtalad Pension) gäller från och med 1 januari 2006 och omfattar anställda i kommuner, landsting, regioner och kommunala företag som är medlemmar i Pacta.

Pensionsförmåner i KAP-KL

- Avgiftsbestämd ålderspension.
- Förmånsbestämd ålderspension eller livränta.
- Särskild avtalspension enligt överenskommelse.
- Särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten.
- Pension till efterlevande vuxen och barn.
- Intjänad pensionsrätt 1997-12-31.

För dessa gäller KAP-KL

KAP-KL gäller för arbetstagare som är anställda enligt AB, BEA, Med stud, PAN och RiB, och som inte omfattas av andra bestämmelser om pension.

KAP-KL gäller inte för anställda som tillträder en ny anställning efter fyllda 67 år.

Anställda som avgått eller fått anställningen omreglerad före 2006 på grund av sjuk- eller aktivitetsersättning omfattas inte av KAP-KL, utan istället av det tidigare pensionsavtal som gällde vid det aktuella tillfället.

Pensionsgrundande lön

Pensionsgrundande lön beräknas per kalenderår och är maximerad till 30 inkomstbasbelopp. Pensionsgrundande lön utgörs av löneförmåner i anställningen som betalats ut under året, till exempel:

- Kontant utbetald lön
- Semesterlön/semesterersättning
- Kompensation för fyllnadstid
- Kompensation för overtidsarbete
- Färdtidsersättning
- Tillägg för obekväm arbetstid
- Jour- och beredskapsersättning
- Tillägg vid förskjuten arbetstid

Vid ledighet på grund av sjukdom, olycksfall, arbetsskada, fackligt förtroendeuppdrag och ledighet enligt föräldraledighetslagen räknas även lönebortfallet som pensionsgrundande lön.

Pensionsunderlag - genomsnittslön

De förmånsbestämda pensionsförmånerna såsom förmånsbestämd ålderspension, livränta, särskild avtalspension, intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och efterlevandepension grundar sig på ett pensionsunderlag (genomsnittslön).

Vid beräkning av pensionsunderlaget bortser man från det år beräkningstidpunkten infaller (vanligen pensionsåret) och året före. För sjuårsperioden dessförinnan (beräkningsperioden) väljer man ut de fem år som har högst pensionsgrundande lön och beräknar pensionsunderlaget som ett medelvärde av dessa fem årslöner. För att göra årslönerna jämförbara över tiden räknas de upp med förändringen av prisbasbeloppet från det år de tjänats in till beräkningsåret. Endast år då arbetstagaren varit anställd hela året räknas med i pensions-underlaget.

En anställd som avgår med pension vid 65 år, får alltså sitt pensionsunderlag beräknat på de fem bästa löneåren under perioden då denne var i åldern 57 - 63 år.

År	1	2	3	4	5	6	7	8	Pensionsår
Ålder	57 år	58 år	59 år	60 år	61 år	62 år	63 år	64 år	65 år
Pensionsunderlag	Pensionsunderlaget är genomsnittet av de fem högsta förhöjda pensionsgrundande lönerna under beräkningsperioden.							Dessa år används ej vid beräkning av pensionsunderlaget.	

Ålderspension

Avgiftsbestämd ålderspension

Anställda som fyllt 21 år tillgodoräknas från och med 2007 varje år en pensionsavgift. Pensionsavgiften beräknas till en viss procent av årets pensionsgrundande lön och betalas av arbetsgivaren till den försäkring som den anställde valt.

Anställda som är födda 1946 eller tidigare, behåller 2005 års avgiftsnivå även för 2007 och kommande år.

Inkomstår	Pensionsavgift
2006	Samma som år 2005 enligt tillämpligt PFA
2007	
2008 - 2009	
2010 -	

För att pensionsavgift ska tillgodoräknas fordras att den överstiger en procent av årets inkomstbasbelopp. Om den inte gör det ska arbetsgivaren istället betala beloppet kontant till arbetstagaren.

Den anställde kan välja om pensionsavgiften ska betalas till en traditionell försäkring eller fondförsäkring. Dessutom kan han eller hon välja om försäkringen ska tecknas med återbetalningsskydd eller inte. Återbetalningsskydd innebär att pensionskapitalet betalas till familjen om den anställde avlider.

Om den anställde inte själv meddelar vilken försäkring pensionsavgiften ska sparas i, placeras den i en traditionell försäkring med återbetalningsskydd hos KPA Pension.

Pensionen betalas ut efter överenskommelse med valt försäkringsbolag och kan tas ut tidigast från 55 år. Kortaste utbetalningstid är vanligen fem år, i vissa fall kan pensionen betalas ut livslångt.

Förmånsbestämd ålderspension

För att ha rätt till förmånsbestämd ålderspension krävs dels att den anställde under minst ett kalenderår i anställningen haft en pensionsgrundande årslön över 7,5 inkomstbasbelopp, dels att pensionsunderlaget (genomsnittslönen) överstiger 7,5 inkomstbasbelopp. Den förmånsbestämda ålderspensionen beräknas på den del av pensionsunderlaget (genomsnittslönen) som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp. För pensionsavgångar under åren 2006 – 2011 finns övergångsregler om ett sammanvägt basbelopp istället för inkomstbasbelopp.

Födelseår	Pensionsnivå i procent av pensionsunderlaget	
	7,5 - 20 inkomstbasbelopp	20 – 30 inkomstbasbelopp
- 1946	62,50	31,25
1947	62,14	31,07
1948	61,79	30,89
1949	61,43	30,71
1950	61,07	30,54
1951	60,71	30,36
1952	60,36	30,18
1953	60,00	30,00
1954	59,64	29,82
1955	59,29	29,64
1956	58,93	29,46
1957	58,57	29,29
1958	58,21	29,11
1959	57,86	28,93
1960	57,50	28,75
1961	57,14	28,57
1962	56,79	28,39
1963	56,43	28,21
1964	56,07	28,04
1965	55,71	27,86
1966	55,36	27,68
1967 -	55,00	27,50

Förmånsbestämd ålderspension uppgår till ovan angivna procentsatser av pensionsunderlaget multiplicerat med en tidsfaktor.

För full tidsfaktor krävs 30 års pensionsgrundande tid. Pensionsgrundande tid tillgodoräknas tidigast från 28 år och längst till 65 år. Som pensionsgrundande tid räknas anställningstid då pensionsavgifter enligt KAP-KL eller det tidigare pensionsavtalet PFA har tillgodoräknats, hos nuvarande eller tidigare arbetsgivare. Från och med 2007 tillgodoräknas även tid för intjänad pensionsrätt 1997-12-31.

Den förmånsbestämda ålderspensionen kan tas ut tidigast vid avgång från 61 år. Pensionen betalas ut livslångt och kan tas ut antingen som hel pension eller partiell pension. Från och med att pensionen börjat utbetalas värdesäkras den genom anknytning till prisbasbeloppets förändring.

Livränta

En arbetstagare som avgår från sin anställning före 65 år utan genast börjande pension, har rätt till livränta istället för förmånsbestämd ålderspension.

Som villkor för livräntan gäller att arbetstagaren under minst ett kalenderår av anställningen har haft en pensionsgrundande årslön över 7,5 inkomstbasbelopp, och att pensionsunderlaget (genomsnittslönen) överstiger 7,5 inkomstbasbelopp. Livräntan beräknas på den del av pensionsunderlaget som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp. Sammanvägt basbelopp används inte vid beräkning av livränta.

Pensionsnivåerna är desamma som gäller för förmånsbestämd ålderspension. Tidsfaktorn beräknas enligt särskilda regler.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31 har beräknats och fastställts till det högsta värdet av en livränta eller kompletteringspension beräknad enligt PA-KLs regler 1997-12-31. Det fastställda pensionsbeloppet räknas upp med inkomstbasbeloppet varje år. Från och med att pensionen börjat utbetalas värdesäkras den genom anknytning till prisbasbeloppets förändring.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31 kan börja tas ut tidigast från 61 år och senast från 67 år. Den kan tas ut livslångt eller under en begränsad tidsperiod, antingen som hel pension eller partiell pension.

Särskild avtalspension enligt överenskommelse

En arbetstagare och en arbetsgivare kan komma överens om hel eller partiell särskild avtalspension. Vid hel pension utbetalas den särskilda avtalspensionen från avgången och längst till 65 år. Vid partiell särskild avtalspension omregleras sysselsättningsgraden i anställningen och pensionen kan högst motsvara arbetstidsbortfallet. Partiell särskild avtalspension betalas ut från omregleringstidpunkten och längst till 67 år.

Arbetstagaren och arbetsgivaren ska också komma överens om pensionens storlek, om pensionsavgifter ska fortsätta att betalas för avgiftsbestämd ålderspension och om pensionen ska samordnas med eventuell förvärvsinkomst och i så fall på vilket sätt.

Den särskilda avtalspensionen enligt överenskommelse påverkar inte efterlevandepensionsskyddet enligt KAP-KL.

Pension till efterlevande

Pension till efterlevande vuxen

Om en anställd avlider kan efterlevande vuxen, till exempel make/maka, registrerad partner eller sambo få efterlevandepension. För sambo måste vissa krav vara uppfyllda. Pensionen utbetalas ut månadsvis under fem års tid.

Pensionsunderlag uttryckt i inkomstbasbelopp	Pensionsnivå
0 – 7,5	15 %
7,5 - 20	15 %
20 – 30	7,5 %

Pension till efterlevande barn

Den avlidnes barn får barnpension till dess de fyller 18 år, eller om de studerar längst till och med juni månad det år de fyller 20 år. Om fler än ett barn har pensionsrätt höjs det totala pensionsbeloppet och fördelas därefter lika mellan barnen.

Pensionsunderlag uttryckt i inkomstbasbelopp	Pensionsnivå
0 – 7,5	10 %
7,5 – 20	28 %
20 – 30	14 %

Beskrivning av PBF – Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda

Giltighet

PBF (Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda) gäller från och med 2003-01-01 under förutsättning att kommunen antagit dem.

Bestämmelserna gäller förtroendevalda på heltid och förtroendevalda med uppdrag på betydande del av heltid. Betydande del av heltid tolkas vanligen till 40 procent av heltid, men kommunfullmäktige kan besluta om annan tolkning.

Under förutsättning att kommunen antagit att bestämmelserna ska gälla från och med 2003-01-01, omfattas den förtroendevalde den dag denne tillträder sitt uppdrag efter 2002-12-31. Även förtroendevald som tillträder sitt uppdrag i förtid i november 2002 omfattas av PBF. För förtroendevalda som blir omvalda och vars uppdrag fortsätter efter 2002-12-31 gäller särskilda övergångsregler.

Samordning med allmän pension

En del av förmånerna i PBF ska samordnas med allmän pension. Reglerna för denna samordning är ännu inte beslutade.

Förmåner i PBF

PBF består av följande förmåner:

- Avgångsersättning
- Visstidspension
- Ålderspension
- Livränta
- Sjukpension
- Efterlevandepension till vuxen och barn
- Kompletterande änkepension

Utbetalning av ovanstående förmåner sker efter ansökan till kommunens pensionsmyndighet.

Avgångsersättning

Förtroendevalda som inte fyllt 50 år vid avgången från förtroendeuppdraget kan få avgångsersättning. Avgångsersättningen betalas ut från avgången. Utbetalningstidens längd beror på uppdragstiden och den förtroendevaldes ålder vid avgången.

Uppdragstid i månader	Ålder - 39 år	Ålder 40 - 49år
- 71	1 år	1 år
72 - 95	2 år	2 år
96 - 119	2 år	3 år
120 - 143	2 år	4 år
144 -	2 år	5 år

Avgångsersättningens storlek bestäms av det årsarvode den förtroendevalde hade vid avgången.

Årsarvodet uttryckt i förhöjda prisbasbelopp	Ersättningsnivå för denna del av arvodet. Första utbetalningsåret	Ersättningsnivå för denna del av arvodet. Fr o m andra utbetalningsåret
0 – 20	80 %	70 %
20 – 30	40 %	35 %

Kommunen beslutar lokalt om eventuell samordning med förvärvsinkomster.

Pensionsgrundande inkomst och årsmedelpoäng

Pensionsgrundande inkomst beräknas för varje kalenderår och utgörs av årsarvodet samt andra utbetalda kontanta ersättningar, med undantag för traktamente och kostnadsersättningar.

Vid ledighet på grund av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller ledighet enligt föräldraledighetslagen räknas även det eventuella arvodesbortfallet som pensionsgrundande inkomst.

För varje kalenderår fastställs en årspoäng vilken utgör kvoten mellan den pensionsgrundande inkomsten och samma års förhöjda prisbasbelopp.

Årsmedelpoängen (genomsnittsinkomsten) utgör underlaget för pensionsförmånerna och beräknas till medelvärdet av de två årspoäng som ligger närmast före avgångsåret.

Egenpensioner

Visstidspension

Förtroendevalda som fyllt 50 men inte 65 år, när de avgår från förtroendeuppdraget, kan få vistidspension om uppdraget i kommunen varat minst 3 år.

Pensionens storlek beror på uppdragets längd och de årsarvoden som betalats ut de två kalenderåren närmast före avgångsåret. För hel vistidspension krävs 12 års uppdragstid.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 20	65 %
20 – 30	32,5 %

Kommunen beslutar lokalt om eventuell samordning med förvärvsinkomster.

Ålderspension

Från 65 år övergår visstidspensionen till en ålderspension. Till den som avgår från sitt uppdrag vid 65 års ålder eller senare, utbetalas ålderspension direkt.

För hel pension krävs 12 års uppdragstid. Endast uppdragstid i kommunen är pensionsgrundande.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 1	96 %
1 – 3	70 %
3 – 20	65 %
20 – 30	32,5 %

Livränta

Förtroendevalda som har haft förtroendeuppdrag i kommunen i minst tre år och som avgått utan rätt till visstidspension eller ålderspension kan få rätt till livränta.

Livräntan betalas ut från och med 65 år.

Livräntans storlek beror på uppdragets längd och de årsarvoden som betalats ut de två kalenderåren närmast före avgångsåret. Tidsfaktorn för livräntan beräknas enligt särskilda regler.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 7,5	10 %
7,5 – 20	65 %
20 – 30	32,5 %

Sjukpension

Förtroendevalda som får rätt till aktivitetsersättning eller sjukersättning enligt lagen om allmän försäkring och som en följd av detta befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens slut, kan få sjukpension.

Sjukpensionen betalas ut under samma tid som den förtroendevalde har rätt till aktivitetsersättning eller sjukersättning.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 1	96 %
1 – 3	70 %
3 – 20	65 %
20 – 30	32,5 %

Efterlevandepension

Efterlevandepension till vuxen

Om en förtroendevald avlider kan en efterlevande make/maka, registrerad partner, eller sambo enligt PBFs regler, få efterlevandepension. Pensionen betalas ut i 5 år.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 7,5	15 %
7,5 - 20	15 %
20 – 30	7,5 %

Barnpension

Den avlidnes barn får barnpension till dess de fyller 18 år, eller om de studerar till och med juni månad det år de fyller 20 år. Vid fler än ett barn höjs det totala pensionsbeloppet och fördelas därefter lika mellan barnen.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 7,5	10 %
7,5 – 20	28 %
20 – 30	14 %

Basbelopp

Inom pensionsområdet används tre olika basbelopp:

Inkomstbasbelopp	• Motsvarar 45 900 kronor 2007.• Inkomsttaket för allmän pension (7,5 inkomstbasbelopp).• Lönegränserna 7,5/20/30 basbelopp för förmånsbestämd ålderspension, livränta, efterlevandepension och särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten.
Förhöjt prisbasbelopp	• Motsvarar 41 100 kronor 2007.• Pensionspoäng för tilläggspension inom den allmänna pensionen.
Prisbasbelopp	• Motsvarar 40 300 kronor 2007.• Inkomsttaket för sjuk- och föräldrapenning.• Används för att värdesäkra vissa pensioner enligt KAP-KL.